

Λίγα λόγια από την επιμελήτρια της Έκθεσης

Ο φωτογραφικός φακός από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα καταγράφει πρόσωπα και πράγματα του κόσμου που μας περιβάλλει. Ιστορικά γεγονότα, αλλά και στιγμές της καθημερινής ζωής, πρόσωπα του δημοσίου βίου, αλλά και πρόσωπα σημαντικά για την ιδιωτική ιστορία του καθενός.

Η πρόθεση είναι πάντα η ίδια: η διαφύλαξη των στιγμών, των γεγονότων, των προσώπων στη μνήμη, ατομική και συλλογική, η διάσωση από τη λήθη. Έτσι, η Φωτογραφία καθίσταται –σχεδόν πάντα– μια ιστορική μαρτυρία που εμπεριέχει και αποκαλύπτει σημαντικότερες πληροφορίες. Άλλοτε πάλι, οι φωτογραφίες εξυπηρετούν το σκοπό της καλλιτεχνικής έκφρασης. Έχοντας αναγνωριστεί ως μία από τις Τέχνες, η Φωτογραφία γίνεται το εκφραστικό όχημα για το συναίσθημα και τη συγκίνηση του καλλιτέχνη –φωτογράφου, ο οποίος επιδιώκει να κοινωνήσει τα ψυχικά του βιώματα, με όρους αισθητικής καταξίωσης.

Η ενότητα φωτογραφιών που παρουσιάζεται στο Σχολείο Βολισσού με τον τίτλο *Οι Βολισσιανοί* αποτυπώνει την ιστορική διαδρομή των κατοίκων της Βολισσού, στη διάρκεια ενός αιώνα. Ο κοινωνικός βίος, τα έθιμα, τα πανηγύρια, οι αγροτικές και άλλες επαγγελματικές ασχολίες, το καλάρισμα των διχτύων, τα παιχνίδια στη θάλασσα, οι λιτανείες και οι θρησκευτικές γιορτές, φιγούρες ανθρώπων που έζησαν στη Βολισσό και έχουν αποκτήσει μυθικές διαστάσεις στη συλλογική μνήμη και τις αφηγήσεις των Βολισσιανών, είναι μερικά από τα θέματα των φωτογραφιών της Έκθεσης.

Δεν είναι μόνον η Βολισσός, ως τόπος, που πρωταγωνιστεί, αλλά είναι οι άνθρωποί της, το «κοινόν» των Βολισσιανών με τα ιδιαίτερα και μοναδικά χαρακτηριστικά του. Οι Βολισσιανοί μέσα από την αλληλουχία των γενεών γράφουν τη δική τους ιστορία, δημιουργούν τον δικό τους πολιτισμό, συνεχώς και αδιαλείπτως.

Στη μακραίωνη ιστορία τους, που φτάνει στα χρόνια του Ομήρου και παλαιότερα, ζουν και αντιστέκονται στις διάφορες αντιξοότητες, πολεμούν, αψηφούν δυσκολίες, αλλά και χαίρονται, χορεύουν, καλλιεργούν τη γη τους, αλιεύουν τη θάλασσα, χαμογελούν στο φακό, όπως χαμογελούν στην ίδια τη ζωή.

Η Βολισσός ασκεί ιδιαίτερη γοητεία στους «ξένους» που την επισκέπτονται. Μερικοί γίνονται «μέτοικοι» και μένουν εδώ για μια ζωή, βιώνοντας τη Βολισσό ως τόπο ελευθερίας και κέντρο του προσωπικού τους μύθου. Διαπερνά τα όνειρα

όσων την γνώρισαν και γίνεται προσδοκία που κάνει πιο υποφερτή την καθημερινότητα, όταν βρίσκονται μακριά της.

Πολλές από τις φωτογραφίες της Έκθεσης έχουν ληφθεί από «ξένους» που αγάπησαν τον τόπο και τους ανθρώπους του.

Οι φωτογραφίες της Έκθεσης μας θυμίζουν την αρχαία αγγειογραφία, όχι μόνο ως προς τη θεματολογία, αλλά και την τελική μορφή της εικόνας. Οι αρχαίοι αγγειογράφοι απεικόνιζαν στην επιφάνεια του πηλού, θέματα όπως το μάζεμα της ελιάς, το ψάρεμα, μυθικά και ηρωικά πρόσωπα, λατρευτικές συνήθειες και διονυσιακές γιορτές, χορούς και στιγμιότυπα του κοινωνικού βίου των αρχαίων Ελλήνων. Ταυτόχρονα, η διχρωμία της μαυρόασπρης αποτύπωσης παραπέμπει στην μελανόμορφη και ερυθρόμορφη τεχνική.

Η Έκθεση αποβλέπει στο να συνεισφέρει στη διατήρηση της συλλογικής μνήμης, τη διαφύλαξη των πολιτισμικών και ιστορικών ιδιαιτεροτήτων, την ενίσχυση του αισθήματος της ευθύνης και της αγάπης για το κοινό καλό, σε μια εποχή κρίσης, πνευματικής και υλικής.

Συμεριζόμενοι αυτές τις σκέψεις, τρεις φορείς ένωσαν τις δυνάμεις τους για τη συγκέντρωση, επεξεργασία και τελική έκθεση του πολύτιμου φωτογραφικού αρχειακού υλικού: το Ίδρυμα Γιάννη και Πηνελόπης Κουγιούλη, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βολισσού «Ο Όμηρος» και ο Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων Σχολείων Βολισσού.

Αρχικά, έπρεπε να συγκεντρωθεί το φωτογραφικό υλικό από τα οικογενειακά αρχεία των Βολισσιανών. Φωτογραφίες με κάποια παλαιότητα, οικογενειακά κειμήλια με μεγάλη συναισθηματική αξία, φωτογραφίες των προγόνων που τις φυλάνε στα σπίτια τους, ως κόρην οφθαλμού.

Οι Βολισσιανοί ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα που τους απευθύνθηκε από τους διοργανωτές και συγκεντρώθηκε έτσι ένας μεγάλος αριθμός φωτογραφιών, περίπου 1000, οι οποίες επαναφωτογραφήθηκαν, ενώ οι αρχικές επεστράφησαν στους ιδιοκτήτες τους. Η διαδικασία αυτή ήδη αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για τη διάσωση των φωτογραφιών από τη φθορά και την απώλεια. Ουσιαστικά, διασώζεται πολύτιμη ιστορική μνήμη και δημιουργείται ένα φωτογραφικό αρχείο, *κτήμα ες αεί*, για κάθε ενδιαφερόμενο.

Αυτό το αρχείο, εμπλουτίζεται διαρκώς, αφού πολλοί Βολισσιανοί που δεν κατάφεραν στην πρώτη φάση περισυλλογής του υλικού να δώσουν τις δικές τους φωτογραφίες, ζητούν τώρα να συμπεριληφθούν. Το φωτογραφικό αρχείο που έχει σχηματισθεί,έραν της αναμφισβήτητης ιστορικής του αξίας, μπορεί να αξιοποιηθεί με τη δημιουργία μιας μόνιμης έκθεσης σε ειδικό εκθεσιακό χώρο,

μια φωτοθήκη που θα έλκει το ενδιαφέρον των ιστορικών και ειδικών ερευνητών, αλλά και το ενδιαφέρον των τουριστών και άλλων επισκεπτών του νησιού.

Εξίσου σημαντικό με το έργο της συγκέντρωσης του φωτογραφικού υλικού, ήταν το έργο της τεκμηρίωσής του. Η χρονολόγηση, η αναγνώριση των προσώπων, η επισήμανση των διαφόρων τόπων και γεγονότων, ήταν μια διαδικασία επίπονη και χρονοβόρα. Με ερωτήσεις και διασταύρωση των πληροφοριών τεκμηριώθηκε το υλικό, αλλά το έργο της τεκμηρίωσης δεν έκλεισε. Παραμένει «ανοιχτό» στις επισημάνσεις των επισκεπτών της Έκθεσης, οι οποίοι μπορούν να συμπληρώσουν τα κενά ή να διορθώσουν τα στοιχεία και αυτό θα προσδώσει διαδραστικό χαρακτήρα στην Έκθεση.

Από το σύνολο του φωτογραφικού αρχείου που συγκεντρώθηκε, επιλέχθηκαν 115 φωτογραφίες οι οποίες τυπώθηκαν και αναρτήθηκαν στον ισόγειο χώρο του Σχολείου της Βολισσού, ενώ το σύνολο του αρχείου- περίπου 1000 φωτογραφίες- προβάλλεται σε ψηφιακή μορφή σε ειδικά προετοιμασμένη αίθουσα του Σχολείου. Μέσα από τις φωτογραφίες της Έκθεσης, κάποιοι θα θυμηθούν, κάποιοι θα δουν και θα γνωρίσουν για πρώτη φορά πρόσωπα και γεγονότα, ώστε να γεννηθεί διάλογος και επικοινωνία ανάμεσα στις γενιές, ώστε να τονωθεί η συλλογική μνήμη και το αίσθημα του "συνανήκειν" σε ένα πολιτιστικό και ιστορικό συνεχές, που τόσο πολύ ανάγκη έχουν ιδιαίτερα οι νέοι.

Έφη Παπαευθυμίου
Αρχαιολόγος-Ιστορικός Τέχνης
MSc Σχεδιασμού, Διοίκησης
& Πολιτικής Τουρισμού

Ευχαριστούμε θερμά: τον Γεώργιο Φαφαλή για την επαναφωτογράφιση των φωτογραφιών, την Ιωάννα Ζαφειροπούλου για την υποστήριξη της λειτουργίας της Έκθεσης και όλους όσους κινητοποιήθηκαν και προσέφεραν τις φωτογραφίες που διέθεταν για την πραγματοποίηση της Έκθεσης.

ΕΚΘΕΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΟΙ ΒΟΛΙΣΣΙΑΝΟΙ

Εγκαίνια: 8 - 8 - 2016

8 μ.μ. Σχολείο Βολισσού

Ίδρυμα Γιάννη & Πηνελόπης Κουγιούλη
Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων Σχολείων Βολισσού
Πολιτιστικός Σύλλογος Βολισσού "Ο Όμηρος"

Καθημερινές και Σαββατοκύριακα από 8μ.μ. έως 11.00 μ.μ